

УДК 336:67

Борисенко О.Є.¹, Сілогаєв Є.А.²

¹ канд.екон.наук., доц. ЗНТУ

² студ. гр. М-715 ЗНТУ

ДОХІД ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ТА ДЖЕРЕЛА ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Однією з найважливіших ланок забезпечення кругообігу коштів підприємства – є виручка від реалізації продукції. Грошові надходження дають можливість відшкодувати вартість основних матеріальних витрат підприємства, тим самим створюючи нові економічні умови для нового виробничого

циклу. Тому значення доходу для промислового підприємства неможливо переоцінити.

На сьогоднішній день існує багато різноманітних трактувань поняття доходу, але насправді всі вони не відображають реальний зміст даного поняття. Найбільш вживаним серед економістів стало визначення поняття «дохід підприємства» як суми виручки від реалізації продукції і майна, а також від здійснення позареалізаційних операцій. Згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності 18 «Дохід – це валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу». В той же час, відповідно до пп. 14.1.54 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу «дохід з джерелом їх походження з України - будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні.

Таким чином, розгляд поняття «дохід підприємства» у широкому трактуванні як за економічним, бухгалтерським так і податковим підходами дає змогу визначити основні його характеристики:

- дохід підприємства це один із видів фінансових результатів його господарської діяльності за певний період; тобто цей фінансовий результат характеризує надходження економічних вигод;
- основними формами економічних вигод, що характеризують дохід підприємства, виступають виручка з реалізації іншого майна, а також надходження коштів з позареалізаційних операцій;
- економічні вигоди, що формують дохід підприємства, визначаються їх обсягом у грошовій формі.

Основну частину надходжень до валового доходу більшості промислових підприємств складає виручка від реалізації вироблених товарів, платних робіт та послуг. Але існують і інші джерела утворення валового доходу:

- доходи, отримані від операцій з валютними цінностями, цінними паперами, борговими зобов'язаннями;
- доходи від урегулювання безнадійної та сумнівної заборгованості, які підприємство отримує після примусового стягнення за рішенням суду;
- доходи від безповоротної фінансової допомоги. Сюди відносять кошти, які одержує підприємство безповоротно, без оплати або повернення. До складу доходів належать також суми заборгованості підприємства іншим підприємствам (або фізичним особам), які залишилися нестягненими до моменту закінчення строку позовної давності;

- суми пені, штрафів та неустойок, одержанні підприємством у вигляді штрафних санкцій за різні порушення господарських договорів;
 - доходи від приросту балансової вартості запасів.
- В той же час до доходів не відносять:
- сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента;
 - сума ПДВ, акцизів, інших податків і платежів, що підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів;
 - сума попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
 - у разі, якщо передбачено відповідним договором – сума завдатку під заставу або в погашення позики;
 - сума авансу в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг).

На обсяг доходу великий вплив має зміна цін на продукцію, роботи та послуги. Тому, для оцінки результативності та ефективності діяльності промислового підприємства дохід визначається не лише в діючих цінах, але і в цінах порівнянних. У них оцінюються як виручка від продажу, так і матеріальні витрати, що дозволяє порівняти та розробити заходи щодо підвищення не тільки дохідності, але і прибутковості та конкурентоспроможності промислового підприємства.